

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 „ — „
Na štvrt roka — — — — „ 60 „
Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Na konci sveta s trúbou príde anjel.

☛ Krestania! kupujte len u krestanov! ☛

„Nezabudnite na mňa.“

ezabudnite na mňa! — toto povedal pán liberál kalvin Bánffy, keď sa odobrali od neho liberálni vyslanci. Takto znel jeho poslednie slová.

Nezabudnú naňho liberáli; nezabudneme naňho ani my ľudáci.

Nezabudnú na Bánffyho liberáli, lebo on dopratal do snemovne vyslancov toľkých úradníkov, slúžnvcov atď., pomocou tých hrozných volieb, ktoré stály tri milliony, ku ktorým také ohromné zástupy vojska byly potrebné, k prevedeniu ktorých boli potrební: Kloch, Szúlyovszky, Szibenliszt, Bartal, Tarnóczy atď.

Jako-že by mohli zabudnúť liberáli Bánffyho, keď on všetko bol v stave previesť, čo k udržaniu vlády a moce liberálov potrebné a osožné bolo; keď krátkym spôsobom si vedel dať rady s hockým, kto znebezpečoval panovanie a vladárenie liberálov?

Liberáli nemôžu zabudnúť na Bánffyho, lebo pod Bánffym ten bol považovaný za pravého vlastenca, kto liberálom bol, kto ľudákom bol, ten bol považovaný za rytiera temnosti, za obušenca, za takého čudáka, ktorí znebezpečovaním cirkevnopolitických zákonov proti záujmom vlasti jedná.

Pod Bánffym páni tatári, liberálni mame-luci celkom bezpečne vylizovali mastné hrnce, ktoré im skytaly rozličné úrady a ústavy (banky, sporiteľne, spolky, a čo ja viem, aké olky!)

No pán Bánffy môže byť pyšný, že nezabudnú naňho nielen liberáli, ale ani jeho najväčší protivníci, my kresťanskí ľudáci. Pod pánom Bánffym sa previedly tie hrozné volby: nitrianska, čačanská, stupavská, satmárska, trnavská, varinská, novomestská na Kysucach a nad Váhom a na posledy nemešočajská. Také volby to byly, že by si človek myslel, že je to v ústavnej krajine nemožná vec, keby to sám nebol zkusil.

Na pána Bánffyho nezabudneme tak ľahko, lebo on privítal tak čudno veľvyslanca pápežského, že ten zaľakoval, a pán Bánffy sa snáď smial.

Bánffy panoval vtedy, keď sa katolíckí novinkári tak husto dostávali pred súd a pred tlačovú porotu. Len terajší zodpovedný redaktor stál dvakrát pred tlačovou porotou, kriminálne (trestné) vyšetrovanie podstúpil za to, že sbieral na ciele slávnostnej poklony. Szemec, Lepsényi, Knézits v chládku sedeli.

Jako-že by sme zabudli na Bánffyho, keď pod jeho vladárením prišlo to do obyčaje, že hneď pri popise sa vynechávajú neodvisle smýšľajúci voličia, ktorých keď aj popíšu, chybné sa vpiše do menoslova ich mená; pri hlasovaní ale jedna čiarka, jedna chybná písmena, jedneho roku rozdiel vo veku dostačí k tomu, aby občan zbavený bol hlasu, ten občan ktorý verne platí daň, ktorého najdu, keď treba daň platiť, keď treba vojančiť, nepoznajú ho ale, keď by mal svoje jediné krajinské právo, právo hlasovania na krajinského vyslanca použiť.

Nezabudneme na Bánffyho, lebo jedine pod ním sa to mohlo stať, že snemoveň krajinských vyslancov skoro tri mesiace nemala riadne zvoleného predsedu; pod ním sa to stalo, že Uhorsko vyše dvoch mesiacov bolo mimozákonne spravované; ústava, práva a povinnosti občanské byly vyzdvihnuté.

Tedy pán Bánffy môže byť pyšný na to, že nezabudneme naňho, že budeme pamätať naňho ešte dlhé časy, len to je škoda, že ho nemáme za čo požeňovať. No jako si on svojim násilným šafarením postlal, tak ho mi teraz spomínať budeme. Tak špatne už od dávna nikto nebuchol, jako on; ale ani tak smutno sme už od dávna nikoho nespomínali, jako jeho.

Pán Bánffy plesaj, že na teba ešte dlho budeme pamätať!

Redaktor.

POLITICKÉ CHÝRY.

Národná strana 2. marca mala krajinské shromaždenie, na ktorom sa súčasťili nielen vyslanci, ale aj zovnútorní členovia národnej strany. Gróf Apponyi nebol prítomný, lebo bol na pohrabe svojho otca, preto ale v telegramme sdelil shromaždeniu, že sa pripojí k nim a osvojí si všetko, čokoľvek uzavru. Horánszky predstrel návrh, v ktorom sa vyslovilo, že členovia národnej strany vstúpia do lone liberálnej strany, ktorá si osvojila zásady liberálnej strany. Shromaždenie medzi zvučným éljenovaním prijali návrhy Horánszkeho. Tedy odvčufka len ľudáci a neodvisiaci zostanú ľavičiakmi.

Rozkolníctvo medzi neodvisiakmi. Denník neodvisiacej strany „Egyetértés“ veľmi čudno sa chová už od dávna aj so svojim majiteľom Karolom Eötvösom, ktorý teraz prinútený bol vystúpiť z neodvisiacej strany, spolu aj Kossuth prestal byť spolupracovníkom denníka „Egyetértés“, Eötvös vyslovil, že on i ďalej bude neodvislý a neodvisiaci, liberál a demokrata; on je nepriateľom reakcie (revisie) a klerikálnej (katolickej) politiky.

Politické polozenie. Národná strana je už od predošej soboty v lone liberálnej strany. Széll prijal ju aj s jej programom. Stalo sa to, proti čomu kalvini Tiszovi behom 25 rokov bojovali. Tiszovci sa veľmi vyhrážali, že oni nezostanú v jednej strane s Apponyim (ktorého pre jeho nábožnosť mníchom nazývajú posmešne;) lenže teraz sa už učúpili, keď je len lepšie mamelukom byť, než ľavičiakom. Denník „Pester Lloyd“, ktorý ešte vždy sa klania Tiszovcom takto píše: Spojenie liberálnej strany s narodnou stranou je manželstvu podobné. Kto vie, či toto manželstvo blažené bude. Istá časť detí (liberálnej strany) nedobrym okom hľadí na to. Privrženci Tizmu najmien sú spokojní s týmto manželstvom, čo sa dá ľahko rozumieť, lebo však sú oni aj iného náboženstva. — Ejhľa kalvinská politika Tiszov, pod ktorými sa tak napaňovali úrady kalvínami. Tedy základný výhľad je, že pod Széllom sa celkom ináč bude vládariť a šafariť. Preto ale my i ďalej musíme bojovať proti liberalizmu, tým tuhšie musíme bojovať a vytrvať v boji za revisiu, ktorú musíme vydobýť; lebo však my sme nenie len občanmi ale aj kresťanmi; my sme nenie len dieťkami vlasti, ale aj dieťkami cirkve. Nech žije revisia! Nech žije ľudová strana!

Aj u nás by sa to malo previesť. Španielsko pod liberálnym ministerstvom ztratilo vojnu s Amerikou vedenu. Bývalé liberálne ministerstvo zaďakovalo, a teraz je tam ministerstvo, ktorého viac členov celkom kresťanský smýšľa. Ministerpredsedom je Silvela. Sotva bolo zostavené toto ministerstvo, už uzavrelo, že koniec spraví ministerskej pensii, lebo sú to hrozne výdavky. No u nás nemyslia na to páni liberáli. Ešte i boháč Tisza tahá 8 tisíc zlatých ročitej pensie. Wekerle čo predseda administratívneho súdu má mastný úrad a predsa má čo bývalý ministerpredseda 8000 zl. ročitej pensie. Kedy to bude u nás tak, ako v Španielsku?

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

2. marca. Za predsedu snemovne je zvolený Dezider Percel, ktorý dostal 244 hlasov, Szilágyi dostal 74 hlasov. Pulszky dostal jeden hlas. Potom sa odobral dočasný predseda, ktorému zvučne éljenovali všetci vyslanci. Keď Percel vkročil do snemovne vyslancov, mameluci éljenovali, neodvisiaci abcuovali. Percel a neskôr Széll ďakovali Madarászovi, že tak obratne a svedomite i spravdlive predsedal. Kossuth, Horánszky, Aladár Zichy tiež ďakoval Madarászovi, že behom troch mesiacov tak výborne zastával svoj dočasný úrad. Za podpredsedov snemovne sú zvolení: Albert Tallián, Gabriel Dániel. Percel oznámil vyslancom, že v piatok sa bude pojednávať idemnita.

3. marca sa pojednávala idemnita. Po krátkej reči Kossutha vyslovil Rakovszky, že ju nemôže prijať ľudová strana. Pri pojednávaní rozpočtu obširne objasní rozdiel medzi vládnu a ľudovu stranou. Všetky návrhy pod Bánffym zadané boly buďto odvolané alebo odmrštené. Idemnita bola prijatá vo všeobecnosti. Pri podrobnom pojednávaní posil minister Lukáč, aby nebola vziata na otázku bývalá vláda za mimozákonné šafárenie. Po reči Barabása Páder nevyhovet prosbe ministra v mene ľudovej strany. Horánszky v podobnom smysle rečnil. V záujme Bánffyovej vlády hlasovali len vyprobovaní mameluci. V sobotu sa prijme idemnita v treťom čítaní.

4. marca. Idemnita bola bez dohady prijatá i v treťom čítaní. Zákonný návrh o rekrútoch napádal, napádali neodvisiaci Tóth a Thaly, Mócsy posil ministra, aby sa viac pestovala nábožnosť a mravnosť vojakov. Thaly sa dost ostro srazil s Fejervárom, ktorého potom cukríkami ponúkol, Thalyho zas Széll ponúkol cukríkami. Na konci zasadnutia prijal sa denný poriadok ministerpredsedom navrhnutý.

6. marca pod predsedom Vojtechom Tallianom sa prijalo viac zákoných návrhov o menších veciach. Vojenský zákoný návrh tiež bol prijatý v treťom čítaní. Prijatý bol zákoný návrh, aby most Margarety spojený mohol byť s ostrovom svätej Margarety. Keď nepredvídené výdavky prišli do reči, Kossuth si odhlásil celkom na krátko proti takému jednaniu. Celé zasadnutie len tri štvrté hodiny trvalo.

8. marca. Po prijatí menších návrhov, v záležitosti kvoty na otázku vzal Kossuth Szélla, ktorý povedal, že sa bude usilovať v tejto veci všeobecnú mienku uspokojiť. Zákon bude základom všetkého pojednávania. Prišla do reči záležitosť Rakovszkého, či ho čo vyslanca obrazil kapitán policajtov Krecsányi. Na návrh Kubínyiho (Arpáda) odbor sa musí znovu zaoberať s touto otázkou. Potom sa prešlo na pojednanie nového provisoriuma. Na konci zasadnutia inrerpelloval Kubík v záležitosti nemešočajskej volby, o ktorej už bola v „Kresťane“ spomienka. Po uspokojujúcej odpovedi Szélla koniec vzalo zasadnutie.

Listy Adiny.

Päinásty list.

Drahý môj Otče!

Na tvoju otázku, čo sa stalo s Jánom Krstiteľom, len smutnú odpoveď ti môžem dať. Ty si tuším myslíš, že on závidí Ježišovi tie zázraky. Ján povedal, že nie je hoden ani remienky obuvs rozviazať tomu, ktorý po ňom pride. a ktorý rásť bude, on ale menším sa stane. Povolanie Jána koniec vzalo. Opustil púšť a do Jerichova šiel, kde teraz Herodes býva. Tu kázal o súde Božiom, aby ľudia pokanie činili, nechcú-li si hnev Boží pritiahnúť; a Kristus bude súdiť ľudí. Keď zazrel Ján Herodesa, na oči mu vyhodil, že protizákonne nazíva s vdovou brata. Herodes sa nenahneval naňho, lež si ho dal k sebe zavolať, kde sa zabával s ním, ba ho aj obdaril. Na druhý deň zas poslal preňho, vypytoval sa ho o Mesiašovi, o ktorom on kázal. Lenže manželka Herodesa, keď sa dozvedela, že Ján zatracoval ich spolužitie, nahnevala a žiadala od Herodesa, aby Jána uväznil, miluje-li ju. Herodes to dlho nechcel učiniť, konečne predsa sa nechal k tomu nahovoríť. Mnohí z učedelníkov Jána prišli k nemu tešiť ho. Ján im ale povedal, že jeho život je krátky, aby tedy radšej šli ku Kristovi, k slnku spravdivosti, ktorého východ večný deň znamená. Behom viac týždňov sa trápil vo väzení, len preto, že panovníkovi hriech vyhodil na oči. Herodes by bol rád vysvobodil Jána tak, aby manželku nenahneval. Slúbil mu, že ho v deň narodenia svojho slobodou obdarí, akonáhle k tomu manželka privolí. Po hostine dcéra Herodesovho brata Filipa tak utešeno tancovala, že jej pod prisahou slúbil vinom rozpálený očími hocčo dať, bárs by aj polovicu krajiny pýtala. Na radu matky pýtala ona len hlavu Jána Krstiteľa. Herodes sa nahneval, prečo žiada prelievanie krve v deň jeho narodenia? Manželka ale toľko povedala: Prečo chceš zrušiť prisahu svojú? Herodes zbledol a smutne kývol hlavou na stotníka, aby doniesol hlavu Jána Krstiteľa. O štvrt hodiny na zlatej čiške doniesol stotník krvavú hlavu Jána. Herodes nahnevano zkríkol: Daj jej tú hlavu, — ktorú potom deva spokojne zanesla matke. Táto napľula na tú hlavu a posmech činila z nej. Mrtvolu Jána s tou najväčšou úctou pochovali jeho učedelníci. Hlavu nedostali, lebo ju psi zjedli. Ejhľa, strašná pomsta devy, ktorá sa pomsty nebojí. Potom za Ježišom pospiechali učedelníci Jána. Keď sdělili Ježišovi smrť, na púšť šiel smútiť. Učedelníci Jána báli sa, že usmrtenie Jána je len počiatkom veľkého prelievania krve, a preto za Ježišom šli, aby uňho ochranu a radu našli, aj iní šli za ním, jedni preto, aby uzdravení boli, iní zas počuť ho chceli. Potravu si nikto nedoniesol. Učedelníci pripomenuli Ježišovi, aby do najbližšej obce poslal ľud pre pokrm. Ježiš ale odvetil im, aby oni dali jesť ľudu. Šimon ale odvetil, že zkadiaľ by kto vzal na púšti chleba, aby ten ľud nasýtiť mohol; je vraj v zástupe jeden, ktorý má päť jačmenných chlebov a dve ryby, lenže čo je to pre toľký ľud? Kristus ale kázal im všetkým posedať si, potom vzal tých päť chlebov a dve ryby, pozrel k nebu, dobrorečil, i lámal chleby a dával učedelníkom svojim, aby to rozdelili. Kedykoľvek sa vrátili pre nový chlieb, tých päť chlebov a tie dve ryby celé boly. Všetci sa nasýtili, a bolo tam okrem žien a detí 5000 chlapov, odrobiny ale naplnily 12 kosov. A tento Ježiš 40 dní a nocí nejedol! V trpení je on človekom, v stvorení ale Bohom. — Drahý Otče, tento zázrak toľko svedkov má, že sa nedá zapierať.

Kto 5000 ľudí môže nasýtiť, či toho moc nenie božská? Naozaj Ježiš musí byť Synom Božím! Celé listy bych musela zapísať, kebych všetky zázraky jeho chcela opísať. Každé ráno sa pýtajú ľudia jeden druhého, aký nový zázrak učinil zas Ježiš? Desafkrát toľko ich ide do Galilee za zázrakmi Ježišovými, ako ich išlo za Jánom na púšť. Len kňazi nenávidia a pomlúvajú Ježiša, že radšej má Galileu, nežli Judsko, že navštevuje Samaritánov, že protimluvi Mojžišovmu zákonu atď. Ba i to hovoria, že pomocou diabla robí tie zázraky. Ľud predsa len za ním ide. Keď Herodes počul tie podivné veci o Ježišovi, povedal manželke, že pod istým Jánom vstal z mŕtvých a teraz také divy činí. Zákoníci tvrdia, že je on Eliaš, ktorý predišť má Mesiaša a mu všetko pripravíť. Iní ho za iného proroka považujú, len za Krista a za syna Svrchovaného nechcú uznať Ježiša. — Pýtaš sa ma v liste, Drahý Otče, kde je Eliaš, ktorý dľa proroka Melchisedecha predišť má Mesiaša? Ján povedal, že Ježiš už odpovedal zákoníkom na túto otázku, reknúc: Eliaš sa už zjavil, a vy ste ho dľa svojej vôle odpravili. Vtedy sa ho pýtali, či o Jánovi Krstiteľovi hovorí? — On odvetil: Ján v duchu Eliaša a v jehože moci prišiel, a preto ho nazval Malachias prorokom. — Drahý Otče môj, doposiaľ som ti len o jeho zázrakoch písala, o jeho učení ale nie, lebo som ho ani nepočula; preto ale takí ľudia, ktorí ho počuli, často mi rozprávali o jeho učení a opätovovali jeho slová. Také múdre a čisté učenie nemôže pochádzať od človeka. Oh, kedyže budem šťastlivá počuť ho. — Ešte som nespomenula, že okrem tých siestich učedelníkov si vyvolil aj iných šesť, ktorí sú vždy s ním, a ktorých vyučuje o nebeských pravdách. Zpomedzi tých veľa tisíc ľudí, ktorí ho neohrozene nasledujú, vyvolil si sedemdesiat, z ktorých dvaja a dvaja poslani sú do každej obce, aby hlásali kráľovstvo Božie, lebo už prišiel čas pokania. Môžeš tedy nahliadnuť, Drahý Otče, že ten pred rokom pokrstený, neznámy mladík väčší vplyv má dnes, nežli Pilát a Herodes. Keď už kráľom má byť, kráľovstvo mu nedajú ľudské ruky. Dľa proroctva na kráľovskej stolici Davida má sedieť. Už vidím v duchu, ako bude Bohom korunovaný za kráľa kráľov a pána pánov. Drahý Otče, všeobecne sa hovorí, že na veľkonočné sviatky sem pride. Vtedy ho budem vidieť a slyšať, čo jestli sa stane, hneď ti budem písať. No i do tej doby ži blažene!

Tvoja poslušná dcéra

Adina.

Pút na Kalváriu.

(Pokračovanie.)

K tomuto môžeme doložiť tie slová sv. Gregeoriusa: „Jako na púšti horel ker, a nezhořel: tak porodila Panna a zostala pannou.“ Neporušenosť Matky Božej v tom je teda najdokonalejšie vyjadrená, keď povieme, že ona pannou zostala tak po porodení Krista Pána, ako bola i predtým. Vždy bola tá samá; nikdy nezmenila sa ani v tých najstrašnejších okolnostiach; vytrvala až do konca v opravdovej cnosti a bohabojnosti: a ani P. Boh ju neopustil; posilňoval ju, potužoval milosťou svojou; žiadnu príležitosť jakživ nedovolil poskytnúť ku zlému; tak ju opatroval, ako svoje najmilejšie

z pokolenia ľudského, ktoré ho spojilo so ztratenými a blúdiacimi dieťkami jeho.

Bár by táto neporušenosť nám vždy svietila svetlom nevyhasiteľným, kdekolvek obrátime sa; aby sme i my neporušení od hriechu s ňou kedysi v nebesiach sa spojiť mohli. Amen!

Ešte som niekoľko slov prehovoril k pútnikom, čo a ako si majú odpočinúť, počastovať sa, a sobrať potom, aby sme ďalej mohli kráčať. Všetko s radosťou hrnulo sa k hospode. Tam na trávu pred drevenú chyžku si posedali. Niektorí išli do vnútra. Tak som učinil i ja. Rozložený každý s chuťou zajmal, ako by ho najal. Radosť bolo pozrieť na toto. Kde-tu si počul žartík, smiech, veselý rozhovor, čo ešte väčšej chuti dodávalo. Niektorí si i zapili piva. Toto bol obed, ale už dosť neskoro; tuším boli už dve hodiny po obede.

Ja tiež zajediť si chutno, okúsil som, aké je to poľské pivo. Chutné bolo najmä na našu výbornú domácu brindzu. Je pravda, že sme ho mnoho nevypili všetci, ale mal aspoň ten krčmár aký-taký zárobok. „Keď netečie, aspoň kvapká“, vraví naše slovenské príslovie, a preto musel byť spokojný i s týmito kvapkami, ak síce dva alebo tri súdky piva medzi toľkýmto udom môžu byť tiež za kvapky držané. Trochu priveľké by boli, ale predsa sú len kvapky...

Síce nechajme to tak. Dosť je na tom, že sme sa potúžili, občerstvili, oddýchli tak asi za hodinku, a potom s novou silou dali sa na cestu. Odtiaľto viedla cesta do vrchu. Lahko to išlo, keď sme vypočínutí boli. Kde-tu sa začaly zas hory ukazovať. Prišli sme pod jeden väčší vrch, pri nohách ktorého viedla cesta naša. Tak sa mi zdá, že toto miesto „Gorky“ menuje sa. Hneď blízko vrchu tečie hodný potok, čili rieka, ktorá je podobná Kysuci. Za vodou sú veľké drevené staviská. To majú byť hámre. Proti týmto sme na tej strane, po ktorej sme išli, spatrili križ v malej kapličke za sklom. Tu sme ďalej pokračovali v rozjímaniach.

„Matko premilá! oroduj za nás!“ — „Po toľkýchto krásach a vznešenostiach — začal som rozjímanie — s ktorými je blah. Panna Maria ozdobenou, ktoré v nej všetky v tej najväčšej miere nachádzajú sa: ako by nám ona nebola milou a úprimnou? Či snáď cnosť, dobrota, utešený stav, zachránenie sa od každého hriechu nečiní človeka veľmi milým? Či tá prostota duševná, v ktorej je taký človek postaveným, nezapríčiňuje to, že jak telesne, tak duševne istá nežnosť prebýva na tvári jeho a v srdci, a takej lásky hodným ho činí, akú by sme darmo hľadali u tých a proti tým,

ktorým toto chybuje. Vskutku z tohoto onľadu berúc vec, bl. Panna Maria je opravdove matka nie milá, lež viac „matka premilá“.

Toto vynasnažovali sa od začiatku kresťanstva čím krásnejšie a útlejšie vyobraziať kresťanskí maliari a sochári na obrazoch a sochách svojich. Čo najmilejšieho vedeli a mohli vymysleť s nadšeným rozumom svojim; čo jejich obrazotvornosť nežného si len vedela predstaviť; so všetkým ju ozdobili, ako by ona skutočne pred očami kresťanov čo matka najmilejšia bola predstavená. Kto nevidel tie krásne obrazy, ktoré oni k úcte bl. Panne Marii namalovali? Kto nepresvedčil sa o tom, že čo všetkého krásneho nenasbierali, aby ju čím hodnejšie citeľom marianskym prístupnou učinili? Snáď ste videli, drahí pútnici, už taký obraz, kde je bl. Panna Maria so Synáčkom svojim sťa by medzi oblakmi vyvýšená a pod ňou mnohé zástupy ľudí, vlastne prôvody pútnikov sú, k nej sa utiekajú, z ďaleka pod zástavami s križami a so zástavami k nej idú.

Milú tvár svoju s radosťou obracia na ne, ako by ich požehnať chcela. Vše na Synáčka svojho zrak svoj opre a teší sa, vše na citeľov marianskych, ktorí k nej utiekajú sa. Pod obrazom tento nápis stojí: „Sub tuum praesidium“ — „Pod tvoju ochranu.“ Snáď správnejšie by bolo bývalo, keby maliar tieto slová bol napísal: „Mater amabilis! ora pro nobis!“ — „Matko premilá! oroduj za nás!“

Prečo? Lebo s týmto by bol vyjadril tú dvojakú úprimnosť a lásku, ktorú si vyzískala v pomere ku svojmu Synovi jednorodenému a k nám. Ako ju miloval jej jednorodený Syn Ježiš Kristus, to sme nie v stave pochopiť; jakživ žiadne dieťa, ani to najlepšie, najposlušnejšie, najdokonalejšie nemilovalo tak matku svoju, a ani milovať nemôže, ako Spasiteľ bl. Pannu Mariu. A vzájomne s takou láskou horela i bl. Panna Maria ku dieťaťu svojmu. To ste zčiasťky už počuli. Tu len dokladáme, že láska Kristova k matke svojej bola o mnoho väčšia, ako jej k nemu; to bola láska Božia, ktorá nemá hraníc, je nekonečnou, ako i sám Pán Bôh. A v tomto smysle je bl. Panna Maria naozaj „Matkou premilou“ nad všetkými matkami celého sveta vynikajúca. Preto ju sv. Písmo volá: „Matkou krásneho milovania“; áno krásneho z nebies pochádzajúceho od samého Syna Božieho! (Pokrač. nasleduje.)

Zarputilým tatárom.

*O kedy zhyniete vy zvrhlosti červi,
čo drzo hľadáte vyschlé vlasti nervy?
Kedyže vás stihne
Božej pomsty meľa, strela nebies vyhne?*

*Dokiaľže škrtíte si äté ducha práva,
kedy vám už praskne tá pekelná správa?
Vy tyrani ľudu,
tryznitelia pravdy, zhubci mieru, kludu?*

*Kedy vás čas vezme krvožrútne šelmy,
depciate spoločnosť, drancujúce veľmi?
Kedy už raz shrkne
tá ohavná peľ na javista prkne?*

*Bude vám raz koniec bezočivé hajno,
drviace milliony i zrejme i tajno?
Sletí ortel, kára
na pleniaci rákoš ľutého tatára?*

*Boli menší lotri; no neumkli súdu,
zhladila ich kliatba vzbúreného prúdu.
A vy kati besní
nehnijete ešte v temnej morny plesni?*

*Žili zákerníci, statočnejší, než vy,
pod šibeň ich vtiahly lsti, útoky, dežmy.
A vás neni snadno
v kaluž hanby kopnúť, zhlane srútiť na dno?*

*Potupy bič mrská lož, násilie, lúpež,
ty podliakov banda v úslni sa kúpeš?
Nič neskuštri, skrája
hriešne blaho, vilnosť výstupného raja?*

*No zahuči víchor, ej, zahuči isto,
rozchváti bezbožných žoldnierov so tristo.
Vkvapí hromov búrka,
silčie janičiarov, psohlavného turka.*

Dlhomír Poľský.

Anabaptisti čili takrečení „habáni“ v Čachticiach v XVI. a XVII. stoloťi.

Spracoval B. Reviczky, farár čachtický.

(Prednáška v kat. kruhu)

(Pokračovanie.)

Storch ale a privrženci jeho roku 1521. vyhnaní z mesta Zzikkau, prišli do mesta Wittenberg, kde sa spojili s rozpustilým Karlstodom a začali učiť ľud, aby všetky vedomosti zapovrhol a všetky predstavenstvá občianske vyháňal. Keď ale sa Luther do Wittenbergu navrátil, musel Karlstadt a privrženci jeho zanechať aj toto mesto. Toto prehánanie ich ale nemýlilo, lebo pod vedením Münsteru prv do Čiech, odtiaľ ale do Turingie sa presťahovali, kde rozhlasujú svoje komunistické učenie, nielen proti Cirkvi katolíckej, ale aj proti Lutherovi búrili svet, a príčinou boli tej revolúcie a povstania, ktoré pod menom „sedliackej revolúcie“ dejepiscom je až veľmi známe. Po udusení revolúcie tejto za jeden čas sa sekta táto pokojne držala, ale preto učenie svoje ďalej rozširovala, tak že už roku 1525. vidíme anabaptistov čili habánov aj vo Švajciarsku.

Omnoho lepšie sa vodiilo tým anabaptistom, ktorí skrze Bernáta Rothmann, evanjelického kazateľa, volaní boli do mesta Münster. Títo totižto pod vedením Jakuba Mathiesena, pekára harlemského a Jána Bokel-sona, krajčira z Leydeny, roku 1534. mesto toto zaujali, a odtiaľ predstavenstvo obecné a iných druhého náboženstva ľudí povyháňali, kostoly, kláštory, knižnice rozbúrili a zpusťovali. Bokelson odvolávajúc sa na zjavenie Božie, dal sa kráľom menovať a skrze všeobecnosť majetku a dovolenie mnohoženstva nad svojimi poddanými neobmedzenou vládou panoval. A ako keby bol skutočným kráľom, vyhlásil vojnu proti všetkým tyranom sveta, a zaslúbil a rozdelil všetky okolité kraje svojim privržencom.

Aby sa týmto besnotám raz koniec učinil, biskup münsterský s pomocou okolitých rytierov a ich vojska mesto obľahol, a po 18-mesačnom bojovaní mesto toto 25. júna roku 1535 zaujal. Mathiesen bol v bitke padol, ostatných ale, Bokel-sona, jeho kancelára Kerchtinga a kata Knipperdolinga, chytených prv do železnej klietky zavreli, a ako divé zvery ľuďom ukazovali, kde železnými kliešťami mäso ich trhané, konečne zotatí boli. V meste Münster navždy prestalo jestvovanie anabaptistov.

Pôvod našich anabaptistov je v Zürichu, švajciarskom meste pri rieke Limmat ležiacom.

Zwingli, reformátor švajciarsky, chcjúc anabaptistov presvedčiť o ich mýlnom učení, prv sa len dišputoval a dohadoval s nimi, keď ale toto sa mu nepodarilo, naviedol predstavenstvo mesta Zürich, aby pod pokutou smrti zakázalo anabaptistom druhý raz krstiť.

Zo Švajciarska takto vytisnutí a prenasledovaní, pomaly do južného Nemecka, a tak vedľa Dunaja do

Salzburgu, Steyera a Linzu, ako aj vo Viedni sa začala táto sekta rozširovať.

Zaslúbená ale zem sekty tejto bola Morava, kde sa roku 1525. v panstve kniežafu Lichtenstein patriacom Nikolsburgu usadlila, kde aj až po rok 1622 spokojne prebývali, odkiaľ ale v tom roku sa vysťahovať museli.

V Uhorskej krajine prvá ich spomienka je roku 1546. V tomto roku totižto v Sobotišti kúpili si anabaptisti jeden mlyn, spolu aj s domovým gruntom a živnosťami k nemu patriacimi. Sobotište patrilo pod panstvo zámku Podbranč, ktorého pánom bol gróf František Nyáry, ktorý mal aj na Morave majetok — Brenč. Tuto sa obzval Nyáry s anabaptistami, a povolal ich do svojich panstiev uhorských. Oni sa tu vo veľkých húfoch usadili v Sobotišti, potom v Holiči a Šaštíne v panstve Petra Bakits; ďalej v Dolných Orešanoch a v Kútoch.

Spomenuli sme, že sa anabaptisti rozširovali po Rakúsku a Morave. Ze katolíkom toto rozširovanie nebolo milé, samo sebou sa dá rozumeť. Cisár Ferdinand I. roku 1534 vydal rozkaz, aby anabaptisti z krajín rakúskych boli vyhnaní, a ktorí by tomu rozkazu zadosť neučinili a neodišli, do žalára mali byť hodení. Že tento rozkaz nemal výsledku, vidno z toho, že zase znovu vyšiel druhý ešte prísnejší roku 1547, ktorého následok bol, že anabaptisti z Moravy do Uhorska sa presťahovali.

Ale ešte sa ani v Uhorsku dobre neusadili, keď roku 1548. aj hore spomenutý kráľ, aj snem Uhorska dľa zákona XI. vydal rozkaz, aby aj z Uhorskej krajiny boli vyhnaní a pod žiadnou výnimkou viacej prijatí neboli. Tu teda vypuklo proti nim prenasledovanie. Obzvlášte Peter Bakits sa vyznačil veľkou prísnosťou proti nim. Tri dni im dal termín, dokiaľ sa mali vysťahovať, a keď tie tri dni prešly, násilensťvom ich porozháňal. Jeho poddaní rabovali a lámali všetko ímanie anabaptistov, ktorí z domov svojich vyhnaní, po horách sa museli túlať. Z Rakúska boli vyhnaní, na hraniciach vartáši postavení, aby neprišli, nevedeli sa kam pobeť, ale preto sa mnohým predsa podarilo cez hranice prejsť do Moravy, kde ich obyvatelia priateľsky prijali.

Už gróf František Nyáry o mnoho lepšie zachádzal s nimi; aj on síce im vypovedal bydlisko a zdržovanie sa na statkoch svojich, ale sa aj o to postaral, aby sa im nič zlého nerobilo. Dal im aj stráž, ktorá ich mala ku hraniciam odprevať.

Predsa však ani kráľovské rozkazy, ani zákony to prekaziť nemohly, aby sa neusadili; a keď ich aj vidíme buďto z Uhorska do Moravy, a zase z Moravy do Uhár sa presťahovať, konečne predsa len v Uhrách sa ustálili, a už nielen na tých hore spomenutých miestach, ale už aj v susedstve našom, v Častkovcch, čítame o nich, že roku 1556, mali sídlo, kde sa proti vrchnosti pobúrili a povstali. Príčina ich pobúrenia

bola tá, že snem krajinský v Prešporku držaný roku 1556. zase sa zapodieval so záležitosťou anabaptistov, kde bolo uzavreté, aby oni behom jedného mesiaca vyhnaní boli.

Od roku hore spomenutého až do roku 1620 niet spomienky o anabaptistoch u nás. Roku totižto 1620. Buquoi, vodca cisársky, z Čiech do Moravy tiahol s vojskom svojim; a preto mnohí anabaptisti moravskí, obávajúc sa prenasledovania, prišli do Uhár, kde v Čachticiach a v Chtelnici sa usadili. Aj tu nemali stáleho pokoja. lebo už nasledujúci rok od vojakov Bethlenových boli prenasledovaní.

Bethlenovo povstanie ku koncu sa chýlilo a roku 1622 v Nikolsburgu bol uzavretý pokoj. Tento uzavretý pokoj bol ale príčinou, že sa anabaptisti v Uhorsku rozmnožili. Vtedajší správca Moravy kardinál Dietrichstein silou-mocou na tom bol, aby sekta táto Moravu zanechala; a ponevác zo zkušnosti vedel, že násilensťvom a prenasledovaním nič neprevedie, nariadil, aby veľkú daň platíť boli prinútení. Tak čítame, že asi za 5 mesiacov vyše 1500 toliarov a veľký počet zbožia mali platíť. Keď ale na toto pristaf nechceli, vtedy vyšiel rozkaz 28. septembra roku 1622 v mene cisára, aby všetci behom jedného mesiaca pod pokutou smrti z Moravy sa vysťahovali. Anabaptisti vtedy na Morave v 24. obciach bývali. A ponevác ich namáhaniu tento rozkaz zničť sa nepodarilo, nepozostávalo im inšie, ako zanechať svoje bydlo a vyvandrovať; a ponevác inde nikde prístupu nemali, teda do Uhorskej krajiny sa vysťahovali. Tuná v troch miestach bývali, a síce v Sobotišti, v Brockom a v Levároch, k týmto sa teda z väčšej stránky tí vysťahovaní pripojili. Ostatní sa ďalej rozišli. Jedni do Čachtíc, do Chtelnice, Kostolnej a Farkašidu, jedna veľká čiastka do Sedmohradská, jedna ale do Dubnice a Šoblahova pri Trenčíne, kde ich vtedajší zemský pán gróf Gašpar Illés-házy prijal a viacej výhodami obdaril.

(Pokračovanie nasleduje.)

Pút do Lurdu.

Po celej krajine sú zvedaví ľudia, kedy a ako sa prevedie ten veľkolepý pút. Toho roku sa pohnú pútnici, ktorí sa toho veľkého pútu súčasť chcú, 21. augusta pod náčelníkom drom Fraňom Robiček, farárom vo Veľkom Maroši (hontianska stolica) z Budapešti. Plesá srdce opavdového kresťana, akonáhle počuje len spomínať toto milostné miesto. To je celkom prirodzená vec, že si človek žiada vidieť toto vyvolené miesto pútnické; plesá srdce kresťana, keď tam môže zostať dakoľko dní na tom mieste, kde sa Bohorodička zjavila malej Bernardine a toľké zázraky učinila. Toho roku zvlášte v auguste a septembri sa ta bude hrnúť svet. V tomto čase tam budú tie veľkolepé slávnosti. Presvedčení sme, že aj Uhri v tom najväčšom počte sa súčasťia tohoto svetochýrneho pútu.

OHYRNÍK

Jeho Svätosť náš milovaný Otec rímský, sa už celkom dobre cíti. Operácia nad očakávanie vypadla. Len sa modlíme, aby jeho vyzdravenie a zdravie bolo stále.

Zomiera belgická kráľovna Maria Henrietta. Už od dávna trpela na hrdlo, nedávno sa prechladla, a od tej doby vždy horšie a horšie boia. Ona je matkou Štefanie, vdovy kronprinca Rudolfa. Po božne prijíma a sviatosti umierajúcich.

† **Dr. Andrej Marsovszky**, bývalý ľudový vyslanec, vysokoučený, neohrozený bojovník kresťanstva, zomrel 2. marca v temešskom Másiaku. Ešte len 40 rokov mal.

† **Ján Toller**, farár senický, zomrel 22. febr. v nitrianskom stoličnom obecnom špitáli. Buď mu Boh milostivý.

Katolícka cirkev v Nemecku. V Nemecku má katolícka cirkev 11 tisíc 112 fár; 18 tisíc 348 kňazov, 936 reholníkov, 18 millionov 700 tisíc veriacich. Maňšek je tam 32 tisíc 751.

Vo Francúzsku je dohromady 611 katolíckych časopisov. Keď v Paríži bol katolícky sjazd, usniesli sa prítomní, že len katolícku tlač budú čítať a podporovať. No u nás sa ešte vždy najdu, ktorí čítajú „Opravdového Kresťana“, v liberálnom duchu redigovaného.

Milost Ducha sv. 23 ročná dcéra Viléma a Marie Salzberger, menom Ida, 23. februára nechala sa pokrstiť a složila vyznanie katolíckej viery. Ona predtým židovkou bola. V Sobote veľkú radosť mali tamější veriaci, keď vo veľchráme prítomní boli na tej slávnosti. — V Kunhalaši 11. febr. Alexander Téglás, a 19. febr. Imrich Hatházy, obidvaja kalvíni, stali sa katolíkami.

Obet obžerstva. Ján Rýcho tak sa nasirebal v Budapešti čertovica, že po dlhom dávení bez seba zostal a viac ani neprišiel k sebe. Čertovicu slopal, aj ho čert vzal. Lenže korheľ sa nechce karhať.

Lode na Dunaji. Následkom ľavnej zimy toho roku začaly už lode na Dunaji chodiť; oršovské a viedenské lode ale v najbližšom čase tiež začnú chodiť.

Veľký požiar bol v Bezde (v Tekovskej) 23. februára. Zhorelo vyše 30 domov, škoda obnáša asi 70 tisíc zl.

Baron Bánffy na pokoji. Bánffy je vymenovaný za hlavného dvorného majstra, následkom čoho sa musí vzdať mandáta, čo toľko znamená, že bude na pokoji celkom utiahnuto žiť. No dávno to mohol urobiť, aspoň by sme neboli tak dlho stonali pod jarmom jeho násilného vladárenia.

Besný pes pohrýzol v Melčiciach v Trenčianskej sestre Szalavszkého, kočiša i zahradníka. Odviedli ich do Pešti na Pasteurovský ústav. Kočiš sa od ľaku zbláznil.

Ženská emancipácia. V Hollandii je 12 dievčenských gymnázií, v ktorých vyučuje 115 ženských a 35 mužských učebár. Počet chovancov v tých ústavoch obnáša 1301. — 630 dievčat chodí do gymnázií pre chlapcov.

Vítazstvo ľudovej strany. V zaladskej stolici v dolnolendvajskej okrese už tretí raz volili stoličných výborníkov. Voľba sa skončila so skvelým víťazstvom ľudákov. Štyria sú zvolení a všetci sú ľudáci: Józsa, Fuss, Klaff, Házy.

Hlavnomestskí virilisti. V hlavnom meste je takých 1200. Prvý je Koloman Tasler, ktorý platí 24 tisíc 400 zl. dane, za ním nasleduje K. Emmer, ktorý platí vyše 22 tisíc zl. dane. 10 ich platí medzi 10—20 tisíc zl. dane. A medzi týmito sa nachádza aj pán Lánczy.

Pred krátkym časom zomrel Matej Doboss, farár v spišskej obci Kolacsko v 82. roku veku svojho, Nebohy cez 48 rokov bol horlivým duchovným tejto obce. Večné svetlo nech mu svieti!

Missie. V spišskom Kežmarku sa od 4. marca nemecké a slovenské missie vydržiavajú.

Oheň. V Novej Vsi (Spiš) dňa 22. februára tri stodoly zhorely.

Influenza v Prešove. Dľa štatistiky lekárov tunajších stupeň nemoce v Prešove bol veľmi vysoký v mesiaci januári. Nielen v influenzi, ale v záškrtke a vo físiach bolo nemocných 843. Medzi týmito ležalo 391, nemocní ale, ktorí chodili, tých bolo 462. V kr. trestnici nemocných bolo 14, jecen z nich zomrel. Nateraz upádajú nemoce tieto.

K. Schuster. Jeho Excellencia biskup vacovský, syn milý mesta Skalice, ráčil milostive darovať 25 000 zl. na ústav „Štefania“ rečený, ktorý vedú anglické sestry v Prešove. Do včulku daroval teoto veľký mácenáš stoosemdesiat tisíc zl. na výchovu dievčat. Ale Boh aj žehná štedrosť túto. Duch katolícky tuná je opravdive silný.

Všeobecný pokoj sveta. Toto je heslo Mikuláša II., cára ruskej veľmoci. Tak sa mi zdá, ako by bol pred dvermi deň súdny, lebo táto nádej svätého pokoja na svete tomto pred druhým príchodom Syna Božieho sa má vyplniť. Čo Boh dá, to bude, ľudia pokoj nespravia, najsamprv sami so svojím svedomím by museli pokoj uzavrieť, lebo zo srdca Boha milujúceho pochádza pokoj svätý. „Nedáva sa pokoj bezbožným“, tak hovorí sv. Písmo. Ponevác svet ale je plný zlosti, pokoj tedy ľudia dosiahnuť nemôžu. Pokoj svetu chceli uviesť: Probus, rímsky cisár, v III. století po Kr. P. „V pokoji nech leží zbroj rozkázal, ľudia nech neplatia daň vojenskú. Vojna nikde nech neni, na vojsko potrebu nechceme mať. Vojaci! ta sa ku práci domov. Keď sa tedy nemali s kým byť, bili sa medzi sebou; a svojho cisára zabili. Odilo opat francúzsky svätý pokoj uviedol, ale krátko trval. Jozef II. sa tiež usiloval pokoj všeobecný previesť, lebo videl, ľud jako je utienený s daňou. Najmenšia vojna stojí milliony, ktoré židom idú do vaku.“

Lacný náter na železné nádoby je čistý, vo vode na riedko rozpustený cement, ktorý štetkou na nádobu ľahko natreme a dva tri razy opetujeme. Takýto náter tak dokonale usadí sa na železo, že na pr. plech dá sa ohýbať i sohríevať bez toho, žeby náter odskočil.

Silná krotiteľka levov mala v Hamburgu asi 4 dlžoby; odovzdala jeden peniaz fiškálovi, aby vyplatil jej dlh, a ostatné aby jej vrátil. Fiškál ale nechcel jej to vrátiť, lež čo summu na trovy potrebnú podržal si. Vtedy ho ona chytila a ako bábatko, tak ho obracala v povetrí. Fiškál kričal, ako čert; na to pribehol z kancelárie pomocník. Ona ale aj tohoto chytila a v povetrí stvárila s ním kunšty. Fiškál teraz pred súdom chce ukázať svoju silu tej krotiteľke levov.

Najdokonalejšie kapúne, to jest také, čo sú veľké, majú hodne mäsa a ľahko sa krmia, môžeme dochovať z kuriat od sliepok brama-kočinských a kohútov dorkirgských. Keď pri sliepkach z takýchto miešancov pochodiacich držíme takzvaného „zápasného“ veľkého kohúta (kamfahn), dochovame si druh sliepok pre kuchyňu najvýdatnejších i veľmi chutných.

Obrana proti influenze. Istý nemecký lekár poučuje obecnosť o influenze nasledovne: Influenza je tá najpotutnejšia nemoc, preto patrí k tým najrebezpečnejším chorobám. Túto jej potutnosť zväčšuje ešte i to, že sa zjavuje ako by následok obyčajného nastydnutia. Najviac ľudí, keď upadnú do influenzy, v prvé dni sa prisahá, že má len náchtu, alebo kašeľ, ktorý i tak prejde. Tito ľudia nedbajú ani na triašku, ktorá sa zjaví, chodia, vykonávajú svoje práce a očkávajú polepšenie. Namiesto toho katarrh utiahne sa potom z vyššej priedušnice hlbšie, nastane pľúcny katarrh, ba i zapálenie pľúc, čo potom i silných ľudí za deň dva zmrí. Je mnoho smutných príkladov na to, a mnohí takú nedbalosť životom zaplatili. Sú to tým tragickejšie prípady, lebo influenza, bárs je následkom svojho epidemického vystupovania nemoc veľmi rozšírená, len veľmi zriedka zapríčinila by smrť, u zdravých ľudí snád nikdy, keby ľudia boli opatrnejší. Obrana proti influenze je veľmi jednoduchá. Keď čoko dostane náchtu, kašeľ a priedušný katarrh s triaškou a bolením hlavy, a k tomu utratí i chuť k jedeniu a spozojuje neriadne trovenie, najmädrejšie urobí, keď si hneď ľahne, za dva-tri dni ostane v posteli a sa vypotí. Jestli má katarrh veľmi silný, každé dve hodiny nech si dá letné obkladky na hlavu. Nech neje iného okrem mlieka a záživnej polievky, môže užiť i vajce a kakao, nech pije jablčkový mušt, limonádu, prípadne keď cíti slabosť pohár dobrého vína. A čo je najhlavnejšie, nech užije trikrát denne po jednom gramme salipirinu v oplátke, na to nech hneď rýchle vypije pohár odvaru lipového kvetu s citromom. Deťom je dosť po pol gramme salipirinu a tento liek, keď i nie je neklamným prostriedkom proti influenzi, preda v krátkom čase odstráni všetky predznaky, polepší chorobný stav, poľahke prekazí obrat k horšiemu. Chorý, keď sa potom už lepšie cíti, nech os'ane ešte za dva tri dni v izbe, lebo influenza sa veľmi rada navracia a vtedy je nebezpečnejšia, ako prvý raz. Kto je chorľavý, alebo koho pľúca boly už napadnuté, ten sa musí veľmi pečlivo šetriť, lebo s takým si influenza omnoho chytřejšie poradí, ako s človekom zdravým, intaktným.

Takto pán lekár; my k tomu dodávame, že pri každom ochorení je najradnejšie, kde to len možno, zavolať si lekára.

„Mklb. Zg“ odporúča však jablčkový odvar proti kašlu, influenze atď. Jablčka akéhokolvek druhu neokrúžlené porežú sa na strúžale, uložia do nádoby a zalejú teplou vodou. Nádoba vloží sa potom do teplej kachlovej rúry. Keď tam za niekoľko hodín

postála, odvar môže sa ziať a piť. Strúžale môžu sa viackrát zaliať vodou, kým sa celkom nevysúšia. Je toto prostriedok jednoduchý, ktorý by nemal chybeť v žiadnej domácnosti, menovite kde sú deti. Odvar možno piť v každom čase dňa. Kto je veľmi biedny a zimničny, môže užiť odvaru v prestávkach polhodinových a polahčenie nevystane.

Pút do Lurdu.

Paray le Monial, Einsiedeln a Wiltena.

Povedie: *Gedeon Demeter*, farár.

Pohnutie: 6. júla 1899.

Návrat: 24. júla. Cesta potrvá 18 dní.

Smer cesty:

Budapešť — Viedeň — Linz — Salzburg — Mníchov, Lindau — Zürich — Genf — Paray le monial — Lyon, Toulouse — Lurd — Toulouse — Cete — Lyon — Genf, Zürich — Einsiedeln — Insbruck — Wiltena — Viedeň — Budapešť.

Ceny: I. triedy 245 zl.) Úplné
II. triedy 185 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 105 zl.) 9 dní.

Hlásiť sa možno do 10. júna u výš spomenutého farára, u ktorého podrobný program dostaf (Budapešť, II. Bombatér 10.)

Pút' do Lourdu.

Pohnutie: 21. aug. 1899.

Smer cesty:

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny: I. triedy 220 zl.) Úplné
II. triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III. triedy 88 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termin hlásenia sa:

Pri ľavnej cene: 15. júna 1899.

Pri riadnej cene: 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programmy posielá

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Velkom Maroši hontianska stolica.

DOPISY.

Z HORNI AKOV.

Vážený Pán Redaktor!

„Vydaj počet z vladárstva tvojho!“ zneje teraz po spolkových správach. Rátajú, počtujú, schodia sa, sostavujú vážky ročného obchodu, aby mohli vedieť, ako gazdovali za rok; koľký osov majú zo spolku, koľký podiel dostanú účastinári. O tomto musí upovedomiť správa tak údov, ako i sedriu a kupeckú komoru.

Tam, kde naši sedliaci držia sa hesla „svoj k svojmu“, kde tížia v konsume a nelakomia sa na židovo „sladkô“ a na cukríky a potľapky, tam popredku povedať môžeme: dobre sme gazdovali, dostaneme z osohu 6, 7, 8, 9 ba i 12 procentov na jednu účasť. Tu, hľa, kresťanské peniaze poznovu vracajú sa do kresťanských rúk. Osov nevandruje do vačku úžerníka, ale nazpät do vačku troviteľa. To je tam, kde svet v konsume berie, kde ale nie, tam naše konsumy len živoria. L'ud ide k úžerníkom, ten osov, čo by mal on z konsumu dostať, nesie úžerníkovi. Čo to tak robia, hovoria, že tam lacno dostanú.

Nie, ľudkovia, mýlite sa, čo sa v očiach vašich zdá byť lacné, je alebo plané, alebo vás úžerník vábi a klame. Tu chcem posvietiť na tú lacnotu. Vezmime si len múku. Je všelijaká podľa numeru. Kupujte na pr. Nro 7. Spolok ju dáva za 7 zl. vrece, úžerník zl. 6:90. Je na nej tiež napísané 7, lenže je to 7B, nie opravdová sedmička, takúto spolok predáva po zl. 6:50, teda vy pre šesták oklamali ste sa o 40 kr. Jedna ženička tiež kúpila takej lacnej múky a vychválila ju po celej dedine. Súsedka jej povie, aby z nej doniesla, že ju porovnajú. Tu srovnali múku spolkovú s tou lacnou a vysvitlo, že tá lacná bola Nro 9 s Nro 7 smiešaná na polovice v hodnote 6 zl., teda pre šesták zaplatila o 1 zl. viac. Jeden úradník i pozoroval, ako sa tá múka mele. Služka úžerníka je mlynárom, ktorá na forštach mieša ju a kladie do vriec a pán úžerník ju numeruje. Tak sa mele ona. Len si to pomyslíte, i úžerník i spolok z jedného mlyna berú po jednej cene, akože môže on lacnejšie dať? Nie inak, len tak, že klame na váhe, na jakovosti.

Ale jako by na váhe klamal? Veď som si sama vyprobovala váhu, sama kládla závažia a pondusy, nemohol ma oklamať, a tú istú múku, cukor a kávu mi dal. Tiež tak vyprobovala jedna pani vážky úžerníka a potom šla vážiť na spolkové váhy a tu jej chybovalo 5 deka z kila teda ona platila za 100 deka a úžerník jej nameral len 95. A ona nevedela sa prenačudovať, ako to môže klamať, keď si ona sama vážila. Tak, že úžerník, keď si kúpil váhu a kilá, vzal ostrý pílnik a kilo zpod spodku pílnikom zrašpľoval. To financi nezbadajú, vidia kilo a na ňom nápis 1 klgr.

Ďalej pozorovať, že nielen kilom vážia, ale dvoma polkilami a z týchto zpod spodku je každé spílené. Nuž takýto úžerník môže dať lacnejšie o krajciari, ako spolok, keď on pritom má 2 krajciare zárobku. Ako falšujú litre, ani by ste neuverili. Vyrezať si dá koliesko plechové a vtisne ho do litra, tak že by od dna polcôla bolo vzdialené, nuž tu môže dať lacnejšie o krajciari, keď má liter s duplovaným dnom. Takto merajú i krčmári; vyreže z dreva na cól hrubé koliesko a vstrčí do litra, a tak liter o cól je menší, keď prídu financi revidovať miery, vyhodí ho.

Len pozorajte, keď príde človek s fľašou litrovkou a poznačený je na nej liter čiarou, čo robí krčmár. Najprv vyleje zo svojho litra a potom doleje, lebo by tu zbadal kupujúci, že ho oklamal, a ešte mu povie: „dobre som ti nameral, ešte som ti dolial“. Jestli kupuje do fľaše, na ktorej nie je liter poznačený, tam nedoleje, a preto každý takýto klamár-krčmár pozre dobre fľašku, či je liter na nej napísaný.

Nuž tak vás klamú, ktorí hľadate len lacno; dajú vám lacno, ale to, keď si vyrátaš, draho ti padne.

Ty svete milý, prosím Ťa, nahliadni už raz, že nedržiš spolu, seba nepodporuješ, hynieš. Čo povedať, keď už také pády počuť, že ľud sám proti spolku sa sprisahal, že ani o zlatku lacnejšie nechce múku za hotové, ale ide k židovi a ten mu dá na borg a čaká mu rok. Vidzme príklad. Jeden spolok dával múku po 7 zl. Nro 7., židák ale po zl. 8 40 na borg. Išli k nemu, nevediac, že ich to stálo 21 a pol procenta od sto, čo im rok čakal. Tak ty, svete, hynieš, nevieš si to vyrátať. Máš porobeninu na sebe, shoď ju so seba, vstaň raz a povedz úžerníkom už raz: s Bohom, viac ma neuvídite u vás! Daj to, Bože! Spadovský.

ŠTIAVNICA, 10. febr.

Vážený pán Redaktor!

Prosím pekne, buďte tak dobrý, mojich pár riadkov uverejníť. Už od dávna nebolo o našom kráľovskom baňskom meste a jeho vidieku nič počuť, kdežto tak veľa udalostí sa stáva, ktoré opísať chcem.

Práve pred pár dňami v našom meste bola voľba, a síce volili sme mestu repräsentantov, tak si to za povinnosť uznávam, cteným čitateľom nášho milého „Kresťana“ sdeliť, akým cieľom a koncom sa tá voľba usporiadala, ponevác v našom okrese a podeň patriacich okresoch sú len samí baníci a tí sú prinútení od predstavených závisieť; tak musia tancovať, ako im hrajú, lebo tí najväčší hlaváci sú protestantskej viery, tak my mešťania, čo nezávisíme od nikoho, nemôžeme na takýto spôsob pri žiadnej voľbe väčšinu obdržať, ponevác nás vždy prevýšia, lebo sa boja, že by im zárobky v ich baňských prácach umenšené boly, tak je prinútený hlasovať, keď mu rozkážu, aj na hockto-reho Finkelstein Izidora.

Tak i teraz sa tak stalo.

Pokým sme my votisovali, tak sme úfali, že dobre stojíme, ale keď baňský národ prišiel a oddal cedulky, darmo bolo naše namáhanie, 14 sa ich teraz vyvolilo, medzi tymito je väčšina nekatolíkov.

Za povinnosť si uznávam aj to pripomenúť a pekná vec je to, že tu blízko nášho mesta v meste Bélabánya usporiadal sa potravný spolok. To by sa zišlo aj tu v meste, ačpráve bola reč o tom, keď sa tunajší kláštor staval vlni, ale ostalo ticho.

Firma pri firme je len samý Hosengrün Izidor, Blüweis Kóbi, Gürckenwasser Móric, Weinert atd. Ba predsa jeden sa dal preuhorieť z týchto krivonosov. Lebo už mu z dielni na jeho predošlú firmu nič nechceli dať.

V BARDIOVE, 15. febr.

Vážený pán Redaktor!

Remeselník som, z tej príčiny musím s mojím tovarom od mesta do mesta vandrovať, aby som dačo utŕžil. Stalo sa, že 2. febr. do jedného mestečka som prišiel, a podľa obyčaja som išiel do kostola. Kázeň stála vtedy. Zretedným hlasom hlásal mladý pán kaplán slovo Božie, a na mňa nasledujúce slová veľmi účinkovali: Saul prenasledoval Davida, David sa schoval u kňaza Achimelecha. Ale zle pochodil ten veľkodušný kňaz pre svoje milosrdenstvo. Saul nielen nad Davidom sa chcel pomstíť, ale nad všetkými, ktorí mu dobre lahodili. Na rozkaz Saula Achimelech zamordovaný je. To ale nenie dost. Päťsto kňazov ešte umreť muselo. To ale ešte nič nenie. Obyvatelia mesta Nobe, chlapi a ženy, museli zadrhnúť byť. To ale nenie dost. Mesto sa zapálilo, zničilo, tak že kameň na kameni nezostal. To sa stalo v starom zákone. No, teraz ja poviem, čo sa stalo v novom zákone. Aj my sme mali v našom meste lanského roku Saula. U nás Saulom bol náš chýrečný liberálny ablegát Adam Bornemissza. Eľjen! Z pomsty, že náš pán veľkomožný prepošt nie našho „loto“ dal, a my katolíci, to sa rozumie, ani jeden, pomstil sa, prenasledoval nášho veľkomožného pána prepošta. To ale nič. Mali sme pátrov z rádu sv. Františka, ktorí v školách učili, tých zničili, museli odísť. To ale nenie dost. Pomstil sa na nás, lebo nám školy naše katolícke vzal, sošáttnil. To ale nenie nič. Deti za pol roka do školy nesmely ísť, že by aj ony už, tie neviniatka znaly, čo to znamená „nevotizovať“ na liberálneho ablegáta. To ale ešte nenie nič. Tam sme mali za 35 rokov mníšky, ktoré naše dievčatá učily, aj tie musely preč, lebo povedali „hazafici“ na neviniatka, že sa modlili, že by len katolíci vyhrali. Poriadne sa pomstil!

Tie smutné veci mi prišli na um pri tej kázni, ako som povedal. A pomstu tú cítime ešte dnes. Dostali sme 13 štátnych učiteľov a učiteľiek. Začali v decembri učiť. Veď nič nehovorím, učia možno dobre, len to sa nám neľúbi, že deti miesto „Dicsértessék“

len „jó napot“ hovoria. Ja som už jednomu chlapcovi povedal: Keď je tak dobrý „napot“, tak si ho zjedz, mne povedz „Dicsértessék“, ako predtým. Jednoho chlapca som sa pýtal, či sa aj v škole teraz modlia a ako? Tak mi povedal, že hej, ale nie „Miatyánk“, lebo teraz sa tak začne modlitba: „Adra Isten, adrasodat“.

V našom katolíckom spolku — radujeme sa, že taký máme — často „felolvasásé“ máme. Nedávno p. Palencsár, plebán osikovský, nám prednášku držal o tom: „Kresfania, kupujte len u kresfanov.“ A dokázal, ako sa falšuje múka, káva, korenie, maslo, víno, pivo, pálenka a pri každom aj to ukázal, ako falšované veci poznať môžeme.

Ale už dost. Nech nám je Pán Boh na pomoci!
Jeden úd kat. spolku.

KYSUCE, koncom februára.

Vážený Pane!

Tu u nás na Kysucach ozaj kysucká zima nastala; no ale preto nič: nech len vydrží — čo má vydržať. Veď i dobrí ľudáci vydržia — bárs i mnohí slabuškári zostali: ale nič to preto. Sľub sa sľubuje, a blázon sa raduje! A keď sa presvedčí, že bol blázon, nuž aspoň druhý raz na lep nesadne.

Že náš pán ablegát čačanský po okrese chodí, to je pekná vec; a že páni slúžnovci dva týždne ako kňazov, tak židov k tomu obrábali a ľud ta svliekli, to je istá vec; že pán podpredseda ľudovej strany volebného okresu čačanského liberálneho ablegáta s veľkou ováciou prijal a že mu ako podpredseda ľudovej strany čačanskej svoju dôveru ako na včul, tak i na budúce vyslovil a sľúbil; to je smutná vec, že ľud starobystrický bol k tejto paráde skrz mladého pána vyzvaný v kostole! To je škaredá vec, že pán ablegát bol ľudu predstavený ako dobrý katolík, ako taký, čo žiada a chce revisiu cirkevno-politických zákonov, ako je civilné manželstvo — toto je už smiešna vec. Že ale pán podpredseda ešte nezaďakoval?! To je už najohavnejšia vec!

My nechceme mať slobodnú vôľu, tým menej politické presvedčenie žiadneho — a pre nás môžu si tí páni slabuškári robiť, čo len chcú; ale nás to len predsa mrzí, že máme takého podpredsedu, čo liberálnemu ablegátovi dôveru skladal a sľúbil!

Dvom pánom slúžiť nemožno. A tak teda ani p. podpredseda našu dôveru nadužívať nesmie! Lebo kto je nie s nami, je proti nám — a kto dôveru skladá v liberálovi, nemôže byť ľudák.

Uprázdnená rajecká fara zas mnohých do zmätku priviedla. Pani Popperka mala zas šťastie vidieť slabuškárov.

Smutné sú to u nás pomery! Koľkí k vôli mastnému hrncu hotoví sú i svoju dušu zapredať. O zásluhách dnes ani reči! Ba i takí sa ta dotierajú čo

ani nikdy v patronáte neboli. Ale že vraj sú oni dobrí a stáli liberáli. A ak nás predtucha neklame, dostane to taký, čo si pri Rathovej návšteve najväčšie zásluhy získal. Najnovšie počúvame, že polovicu kysucko-novo-mestského slúžnovského úradu do Starej Bystrice preložila, lebo to okoličnosti tak požadujú. Preto že už pán Haydin tak často sa tam zabáva a „pikniky“ srieduje! A že potom bude sa istotne železnica stavať rovno až do Tešína!

Predsa je len dobre tým liberálom! O varínskome ablegátovi počúvame, že len včul zostal liberálom — a preto že už tiež začne chodiť po okrese. No pravda, tuto mu pán Haydin neprichystá také prijatie!

Ináč sme zdraví, a tak s Bohom!

Gladiator.

Z LOKCE (oravská st.), 28. febr.

Velactená Redakcia!

Tá evanjelická žena, keď našla ztratený v izbe peniaz, naradovala sa tak na'eznutému, ako raduje sa srdce moje, keď Vám tieto riadky píšem, pokorne Vás prosiac, aby Ste ich v našom „Krestane“ ráčili uverejniť. Nuž radosť že pojala srdce moje, odtiaľ je, že predmet, aký opísať mienim, vsutku duševný ples v každom, kto za česť a slávu Božiu, za poriadok a pokoj občanov alebo bližných a zvelatok šľachetnosti horlív nezabudol, horlív i roznetiť môže... Posledné tri fašiankové dni vôbec bývajú dňami kratochvíl, zábavok — ba čo poviem — bohužiaľ, bývajú i dňami holej rozpustilosti, nemravnosti a výstupkov rozličných; no u nás, buď Bohu chvála, pravý opak toho panoval. Duchovný náš pastier poslednú fašiankovú nedeľu vystúpil na kazateľňu a prednesúc obyčaje zrovna pohanské, obyčaje bohaspustlé, aké panujú po svete vôbec, ba i medzi kresťanmi v tieto dni. K srdcu nášmu siahol rukou slova Božieho, a tak nám makavo dokázal následky takýchto fašiankových výstupkov, tak nás živo presvedčil o potrebe vytrvať i v tieto dni v cnostiach a bohumilom kresťanskom živote, že nám nepozostalo iné, len s úľubou hlavou kývnuť a prijať semeno toto spasonosné do pravej kyprej zeme nášho srdca. I vsutku. Po celé tri dni — ako to i predošlé roky — mali sme prepodivnú najdôstojnejšiu Sviatosť Oltárnu vyloženú. Služby Božie sa nám predpoludňajšie a popoludňajšie vybavovali, ako v akýkoľvek sviatok, a my farníci hufami prichádzali sme sťa vo výročité sviatky do nádherne skrže farníkov osvetleného chrámu. No nestačil nás ani úplne prijať, nakoľko chrám náš i tak nezodpovie požiadavkám veriacich, ale my pritom všetkom pomáhali sme cherubínom a serafínom klaňať sa nášmu drahému Ježišovi po celé tri dni. U nás muziky nebolo, ľud miesto krčmy hrnul sa do kostola, muzikou mu boly varhany, napojom milosti z prepodivnej Sviatosti na nás nehodných prameniac sa, zábavou a kratochvíľou mod-

litba a vrelé vzdychy, hostinou sviatosť pokania, k než mnohí pristupovali, najväčšou slasťou požívanie hôd prev. Sviatosti Oltárnej. I tak takito na duchu okriati vstúpili sme do trúchloplného pôstneho času, abysme vo fašiankoch započaté rozjímanie o umučení Pána nášho Ježiša Krista ďalej pred očima majúc, očakávali radostné hody v veľkonočné. Dal by dobrý Pan Boh, aby sa podobný duch — ako to v mnohých oravských farnostach už vidieť — udomácnil. Hej! Vtedy by veru ináč prekvital život katolíkov, ako prekvitá, ba lepšie — vädne teraz.

Jeden z veriacich.

Zo SKALICE, 8. marca.

Dôstojný Pane!

U nás sa previedla voľba katolíckeho farára. Protest a či appellacia je zadaná proti nej. Ale darmo. My čo tuho veriaci kresťania-katolíci uspokojíme sa. Prečo by aj pán Lekeš nemohol s milosťou Božou zastať ten úrad u nás. Ja aspoň som sa nepodpísal na ten hárok, ktorý, neviem komu má byť poslaný, a a ktoron podpísaní vyhrážajú sa, že luteránmi zostanú, jestli nebude Lekešovo zvolenie zničené. Z takej príčiny vieru premeniť je len prašivá ovca v stave. Kto tak ľahko ide bárs i medzi pohanov, alebo nevercov, nebudeme hanovať za ním, ako ani Kristus nemal za kým hanovať, keď sa Judáš neverne odtrhol od neho. Len idzte, ktorí ľudskému rozumu odporne, jedine len pomstou, slepým hnevom a náruživosťou súc vedení, chcete v tak vážnej veci tak pokročiť. Také smýšľanie človek len opovrhnuť môže. Vieme, že samého Okányika by to najviac mrzelo, keby o tom vedel. S Bohom! Moje rozhorčené srdce mi nedovolilo viac písať.

Prívŕženec Krista až do smrti.

HOSPODÁRSTVO.

O krtoch.

Či sú krty užitočné a či škodné, o tom sú mienk rozdielne. Že krt vykynozí mnoho hmyzu, červače, to hospodári uznajú. Ale ne-jeden povie: „Čo ma po červíkoch, nech si tam pod koreňami trávy žijú, ale krt naryje mi toľko kopcov na lúke a tak mi popreryva hriadky v zahrade, že je to nie snesenie!“

Krty sú veľkí, nenasytní žráči. Za chvíľku po nažratí sa zase behajú za žrádlom, ale skôr podochnú hladom, než by sa chytili do koreňov alebo inej rastlinnej potravy. O tom možno sa nasledovným spôsobom presvedčiť: Do bedny (kisne) zemou naplnenej posadme rozličné rastliny a keď sa prijaly a zakorenily, pusťme ta krtá. Krt nedetkne sa rastlín, ale v najkratšom

čase hladom zahynie. Avšak keď každodenne hodíme do bedny niekoľko dažďových červov (hlíst) alebo pandráv, a zem v bedne vlašime, udrží sa krt za dlhý čas na žive.

Aké množstvo hmyzu krt vykynoží, o tom presvedčili sa v ovocinárskej zahrade v Kasseli takýmto spôsobom: Vykopali tam jamu asi 5 štvor. metrov širokú a dlhú a na 1 meter hlbokú. Všetky štyri boky i dno vyložili doskami, takže ohrada vyčnievala ešte asi 30 cm. nad pôdu. Tak pripravenú ohrádku naplnili zemou, vysadili krikami, a keď tieto začaly rásť, pustili ta 140 pandráv a istý počet dažďových červov, ktoré sa do zeme vtiahly. Potom pustili ta krta. Tento sa hneď zahrabal a začal „pracovať“. Po 34 hodinách vybrali z ohrádky zem, preosiali ju a videli, že zo 140 pandráv ostalo len 17 a z červov len jeden. Tedy krt zožral za 34 hodín 123 pandráv. Pravda, stane sa, že krt zaujatý rytím, keď dôjde na koreň rastliny, neobchodí ho, ale ho prehryzne a hrabe ďalej, alebo neberie na to ohľad, že je nad ním hriadka so siatím, priesadou atď. a prehrabe sa na povrch, kde mu napadne, tak že je vtedy vskutku škodný. Avšak nemusíme ho zabíjať, ani do pasce chytať, možno ho odohnať. Na to je najlepší decht z kamenného uhlia (theer). Keď krt chceme odohnať, treba čerstvý krtičný kopec odhrabať a v ňom najst' vchod, dieru. Z tejto zeme vyhrabeme a vlejeme do nej asi za dve jediace lyžice dechtu a dieru zase trochu zemou, ale len s vrchu prikryjeme. Decht nevníkne tak do zeme, ako na pr. petrolej. Takto treba napustiť viac krtových dier, čerstvých, pravda bez poškodenia blízko stojacích rastlín, stromkov atď., pretože dechtový zápach zastavuje zrast rastlín. Krt zápach dechtu neznesie, poberá sa ďalej. Avšak musíme ho prenasledovať tým istým spôsobom až dotiaľ, kým sme ho z neprihodného miesta nevysánkovali. Naproti tomu, keď zbadáme, že na pr. v stromových školkách pandravy podžierajú korene stromkov, niet lepšieho prostriedku, ako chytiť krta a pustiť v školke do rozkopanej zeme. Za krátky čas vychytá pandravy a hynutie stromkov v prestane.

„H. N.“

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krestan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme s ich uverením v najbližšom čísle.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Tí všetci, ktorí ešte nedoplatili na „Krestana“. napomínajú sa, aby to čím skorej učinili, pretože v protivnom páde prinútení budeme im noviny zastaviť.

L. Tomk v D. Kubine. Pressburger Tagblatt. — Jozef J. v St. Turej. Chcete-li, aby vaše zprávy uverejnené boli, pište len na jednu stranu tej istej karty. — Bartolomej Omelka v Rybanoch. To je pekná vec, že pôjdete s pútom do Mariacelly 1. mája, v ktorý deň ráno o 4. hodine budete mať v Prešporku svätú omšu. Duchovného ale sami si musíte najst'. — Prešov. Ďakujeme za podporu, lenže nesmie sa pretrhnúť nič vašej trpezlivosti, lebo teraz sme obsypaný zpravami. — N. Ludanice. Taký hlas si nevšímajte, lebo on nejde do neba. — J. J. K. K. Keby ste vy poriadny človek boli, tak hnusno by ste nenapádali statočného organistu Jána Kl. Čo hľadáte tmú a nepodpíšete svoje meno? — H. Z. v B. Bystrici. Nemalo by smyslu vaše riadky uverejniť, v ktorý ani jedna prípadnosť nebola spomenutá. — Szabadka H. Schwarz. Dostali sme tie 2 zl. pre bobrovských pohorencov a odovzdali sme redakcii denníka „Alkotmány“. — J. Kojda. Vďačne. — M. Benko. Nevieme. Zprávy prislabé boli. — Ján Hl. To sme nemohli uverejniť, aj tak by to neosožilo veci. — Maria Drietomský dala na nyulašský kostol jeden zlatý prsteň, za ktorý sa dostaly 3 zlatovky. Pán Boh zaplac! — Maria Kovács, Veľký Michal v Zemplínskej. Nám sa ani len nesníva, na aký cieľ a či ste nám poslaly tých 1 zl. 30 kr. Snára ale nemáme, dla ktorého by sme mohli uhádnuť, čo šibrinkovalo vo vašich modzgoch, keď ste tie groše na poštu dali. Teda čím skorej pište. — V. N. L. Jani. No teraz vám už zreteľne sdelujem, že akonáhle výndu všetky listy Adiny v osobitnom sväzku, pošlem vám jeden alebo dva exempláre. — Jablonka. My vám nevieme rady dať. — V. Lokci. Len i druhý raz. Spolu o trpezlivosť prosíme. — V. Lukáč v Dubovanoch. Vaše zprávy boli veľmi slabé. — Orava. My sme to už dávno počuli, že naším najlepším priateľom je ten, kto aspoň na desať míľ zeme býva od nás. — Jozef Vtipný. Proti zlodejom a zbojníkom najlepšia zbroj je prázdny vačok. Nezabudnite ani v tom vašom Liptove, že pokojné svedomie je najrākším vankúšom. — J. Šturec. Vyprášte kabát toho lagana, ale vtedy, keď ho na sebe bude mať. — Pre pohorencov bobrovských sme dostali a na patričné miesto odoslali 3 zl. (Kat. Csechlo 1 zl., Henrik Navratil 2 zl.) Pán Boh zaplac. — Anton Kmeť poslal 1 zl. na chlieb Sv. Antona.

Spolu tu upozorňujeme ci. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštaru, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Ved to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osob, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné

Knižná polica.

Hospodárske Noviny. Mesečník tento vychádza v Turčianskom Sv. Martine. Predplatná cena jeho je 1 zl. na celý rok.

„Posol“ b. Srdca Ježišovho vychádza v Trnave každý mesiac raz. Predplatná cena 50 kr. na celý rok.

Príprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu. Toto asi 80 strán obsahujúce dielo, ktoré je spolu i modliacou knižkou, stojí broš. 10 kr.; viaz. 15 kr. Soslovenčil ho dr. Jozef Janda. Dostať ho u veľk. p. Lujzy Csery (Budapešť, VI. Podmaniczky u. 15.). Vrele ho odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. Zbožie. Pšenica (žito) banátske 10.75—10.20. Od Tisy 10.10—10.70. — Od Pesti 09.80—10.75. — Zadunajské 10.42—10.60.

Raz 7.95—8.10.

Jačmeň na krmenie 6.10—6.70. — Do pálenice 6.70—7.50. — Na pivo 7.70—8.80.

Oves 5.80—6.05.

Kukurica 5.50—5.60.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.80	16.20	15.60	15.10	14.30	13.70	12.70	11.20
			7½	8			
			8.60	6.00			

Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.

3. Strovy. Veľká biela fízula 7.50. — Malá 7.75. Hrach 11.13. — Pseno 04.75—5.00. Konopné semá 10.50—11.00.

4. Semá na sejbu. Červená datelina 45—55 zl. Staré semá 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. Hyd a vajca. Kura 60 kr. — Shepka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená nus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. Svine. Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. Telce. Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. Masť a slanina. Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabulová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

9. Remeň funtový od 14—18 kl. tery 142—144.

10. Kraviny vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. Tefaciny barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. Potrava. Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. —

Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Moje srdco také

a tvoje je jaké?

Cena 4 kr.

Toto utešené dielo vydala

„tlačiareň sv. Gerharda“.

Vrele ho odporúčame
ľudu.

NEMOCNYM ĽUĎOM

POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na
žalúdok trpia.

Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez
boľosti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekárni JOZEFA SCHNEIDER v Rešici, hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko). Za rýchly a bezboľastný istý účinok rukujem. Neškodí, bárs nenie stužkovej hlísty. Vek udať treba. Zákonne chráneno. Jedna škatula s doberkou 3 zl. 60 kr. Znaky stužkovej hlísty sú tieto: Bľadosť tvári, mŕtny zrak, svetlé prstene okolo očí, chudnutie, nečistý jazyk, netúženie po jedle, človekovi zle prichádza, vracal by a závrat má, veľa šľajmu, vpuchnutie tela, žalúdok je kyslý, záha páli, grganie, pichanie a boľasť v črevach, klopanie srdca, neriadne koluje krv, u ženských hlavy boľenie, náchylnosť k zro-nenosti, žiadanie smrti, zuno-vanie života. — Ďalej dostať tu i všade v lekárňach Antonové tašky Schneiderové, ktoré sú ešte nepre-kabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatula stojí 2 zl. 50 kr. Pri tuhej boľosti veľká škatula 4 zl.

Opravdivo dostati, jedine v lekárni
JOZEFA SCHNEIDERA v Rešici
(Dolnie Uhorsko).

Jediný domáci výrobok,

dostať ho
Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Füredy L. Budapešť
VII/4 Ovoda u. 24. sz.

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený

28-30

VOLTOV KRÍŽ.

Takým osobám, ktoré križ nenosia,

VOLTOVÁ HVIEZDA.

Defom a mladým ženám: *Voltové srdco.*

Voltový popravený križ miernym ale neprestajným magnetickým elektrizovaním lieči nasledovné nemoci:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk zronenosť, bľadnicu, záduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka histeria, hlavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50 kr.; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

Kreštania kupujte od kreštana!

Odporúčam svoju čistú pšeničnú a ražnú
múku
 na ľavných cenách

JÁN KOVÁČ,
 valcový parný mlyn.
Meleghegy, p. Felső-Balog
 žel. stanica: Rimaszombat.

4-4

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE

LEN VYDAVATEĽSTVO

„KREŠTANA“ PRIJÍMA.

Papier makulatúrovy

je k dostaniu u nás; metrický
 cent stojí 6 zl. 50 kr.

Prosíme pozor dať.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona“, ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figľami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona“, proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predať mnohí slepo veria zriedkavými líškavými výrazmi vychválenými kosámi týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou fudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrďá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponač následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosa.

Veľa gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponač ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborná-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

Obrázkový cennoslov zdarma.

KATHREINEROVA

Kneippova
sladová káva.

Baběnko aj mne!

Najobľúbenejšia káva v pre mnohých rodín. — Od veľa rokov dokázala sa ona byť tým najvýbornejším doplnkom k obvyčajnej káve. Lekári ju odporúčajú deťom, slabým, pri chorobách ne vov, srdca a žalúdka čo jedinne zdravý dôdatok k obvyčajnej káve.